

My skauti sloužíme svému národu ...

Čeští skauti a skautky slibovali věrnost své vlasti a tento slib plnili

Úvodem

První bod historického a proslulého Svojsíkova skautského slibu Svazu junáků-skautů a skautek RČS zní „*milovati vlast svou, republiku Československou, a sloužiti jí věrně v každé době*“. Skauti a skautky slibovali „*na svou čest*“ a ve své většině považovali skautský slib za svůj celoživotní závazek a povinnost ze skautského slibu vyplývající. S věrností vlasti souvisela také „*služba republice*“, která rovněž skauty a skautky zavazovala. „*Sloužím*“ a „*služba*“ bližním, národu, vlasti, lidstvu a skautskému hnutí je celoživotním závazkem roverů, rangers, oldskautů a oldskautek a tato zásada platí dodnes.

Zvolil jsem název své krátké úvahy „*My skauti sloužíme svému národu*“, protože v podstatě velmi podobně začínala hymna našeho roudnického 2. oddílu vodních skautů. Je to začátek známého „*Pochodu amerických námořníků*“. Postupně jsem zjistil, že náš oddíl nebyl mezi našimi skauty jediným skautským oddílem, který si tento pochod zvolil za svou oddílovou hymnu.

Svojsíkův slib nebyl závazkem vůči Bohu a králi nebo Bohu a vlasti, jak tomu bylo a dodnes je u většiny národních skautských organizací. Důvody tohoto stavu, který nám poněkud komplikoval vztah k mezinárodnímu skautskému hnutí, byly vysvětleny v řadě skautských textů, které se věnují historii a idejím našeho skautského hnutí. Tento stav, který přetrval u nás až do třetí obnovy českého skautského hnutí po listopadu 1989, platil svého času před druhou světovou válkou ve Svazu junáků-skautů a skautek RČS a od r. 1939 v Junáku. V novém skautském slibu „*chybějícího*“ Boha nahradila slova Václava Havla „*PRAVDA a LÁSKA*“. Svojsíkův slib doznal změn a jeho původní smysl a hlavní důraz, jak ho ještě i moje skautská generace chápala a dodnes chápe, se poněkud vytratil. Pro mnohé i z té současné mladé skautské generace se tento nový slib českých skautů a skautek stal jaksi méně srozumitelným. Vysvětlení a pochopení smyslu tohoto našeho nového skautského slibu je proto mnohem náročnější a vyžaduje kvalifikovanější výklad. V této své úvaze bych chtěl stručně připomenout, jakou roli v historii Československa, českého respektive československého skautingu a v životě českých skautů a skautek právě Svojsíkův slib sehrál. Potvrdilo se totiž a prokázalo, že ve Svojsíkově skautském slibu nešlo o prázdná slova, ale že jej skauti a skautky brali velmi vážně jako svůj celoživotní závazek a byli připraveni se jím řídit za všech okolností. Po pravdě řečeno, samozřejmě nikoliv všichni, jak už to v životě bývá, ale mnozí, zatímco jiní selhali.

Připomeňme si slova tohoto Svojsíkova slibu:

„Slibuji na svou čest, jako dovedu nejlépe

- (1) milovati vlast svou republiku Československou a sloužiti jí věrně v každé době,*
- (2) plniti povinnosti vlastní a zachovávatí zákony junácké,*
- (3) duší i tělem býti hotov pomáhati bližnímu.*

Současný slib Junáka-Českého skauta z. s. zní:

„Slibuji na svou čest, jak dovedu nejlépe

- (1) sloužiti nejvyšší Pravdě a Lásce věrně v každé době,*
- (2) plniti povinnosti vlastní a zachovávatí zákony skautské,*
- (3) duší i tělem být připraven pomáhat vlasti a bližním.*

V obou případech mohli a mohou věřící skauti připojit prosbu-doložku: *K tomu mi pomáhej Bůh!*

Bratr Zdeněk Navrátil – Fetišek mě v souvislosti s oběma uvedenými zněními skautského slibu upozornil na pozoruhodnou a výstižnou připomínku, pronesenou svého času dnes již zesnulým bratrem Jiřím Ottem – Jurou (ke 3. bodu skautského slibu): *„Je jistý rozdíl mezi slovy ‚býti hotov‘ v původním slibu a mezi ‚být připraven‘, jak zní nová formule. V tom prvním případě se totiž jedná o ochotu a vůli, v tom druhém pouze o schopnost, která nemusí být naplněna skutkem“.* Ano, Jura správně vystihl a vyjádřil zcela zásadní rozdílný výklad 3. bodu skautského slibu v obou oficiálních formulacích. Ukázal, jak se pojem „služby vlasti“ v obou případech od sebe liší. Doporučuji k přečtení a k zamyšlení krátkou obsahově bohatou úvahu *„Slovo na semináři Slibuji na svou čest – Význam skautského slibu. Libri prohibiti 2011“*, kterou bratr Ivo (Vacík?) uveřejnil na webových stránkách Svazu skautů a skautek České republiky. *Ivo mimo jiné píše „Oba junácké sliby mají stejnou doložku ‚K tomu mi dopomáhej Bůh‘. Ale je opravdu stejná? Většina z nás slibovala postaru. Slibovali jsme na svou čest a svědomí a předstupovali před Boha s pokorou a prosbou. Dej, Bože, sílu mě slabému, nehodnému. Pomoz mi dostat slibu, který skládám za svědectví svých bratrů nebo sester do prvních plamenů ohně, jenž mě očisťuje ... Dnešní junácký slib je jiný. Jakoby se naše pokora někde vytratila a stejně tak naše čest a svědomí. Zcela v intencích doby, která chce jen brát, pokud možno hned a nechce se zavazovat a dávat. Jako bychom říkali ‚Bože, já se k tobě nahlas nepřiznávám, upírám ti místo, které ti náleží, nic ti neslibuji, ale ty mi koukej pomoci!‘ Jsou velká a křehká slova Bůh, Kristus, Vlast, Víra, Svědomí ... Skaut. A my s nimi máme zacházet opatrně a mít je uschovaná ve svém nitru. (...) Všichni, jak jsme se tu sešli, se již léta známe. Jak říká bratr Dali ‚Známe své hříchy‘. Víme, jaký byl historický vývoj junáckého slibu, a někteří z nás se přímo podíleli v dané dějinné chvíli na jeho nové podobě. Neptejme se proto, proč je jeho znění takové, jaké je. Tu ‚českou‘ cestu dobře známe. Snažme se zodpovědět otázku, zda je dobře – zda je správné, že tomu tak je“.* (21. 02. 2011).

Skauti a vznik Československé republiky v roce 1918

V době, kdy se blížil konec první světové války a kdy Tomáš Garrigue Masaryk se svými spolupracovníky a legionáři připravovali v zahraničí vznik Československé republiky, byli naši skauti připraveni. Na základě Svojsíkovy výzvy, vyhlášené 28. října 1918, skauti nastoupili v úterý 29. října 1918 do „*služby vlasti*“. Sešli se „*Na Staré rychtě*“ v počtu asi tří set. Vykonávali různé činnosti jako strážní službu, působili jako spojky atp. Pro tyto účely byly dokonce zřízeny skautské známky (modrá desetihaléřová a červená dvacetihaléřová) označené nápisem „*Pošta českých skautů ve službách národní vlády*“. Šlo o první skautské známky nejen u nás, ale zřejmě i ve světě. Je třeba rovněž připomenout, že skauti úspěšně působili ve prospěch lidství i za první světové války. Naposled skauti takto sloužili 21. prosince 1918, tj. v den návratu prezidenta Masaryka do Prahy.

Během dvaceti let existence první Československé republiky se skauti i skautky osvědčili při celé řadě akcí – různých slavností, kde vykonávali pořadatelskou i další činnost, stejně tak i při různých záchranných pracích atp., při kterých nezištně sloužili ku prospěchu republiky i záchraně lidských životů. V době zvýšeného ohrožení republiky před, během a po tragických událostech Mnichova na podzim 1938 pomáhali při evakuaci českého obyvatelstva z nacisty okupovaných Sudet a byli připraveni a pověřeni speciálními úkoly v době případného válečného konfliktu s nacistickým Německem. V takových situacích se skauty a skautkami a jejich pomocí počítalo vedení našeho státu i naše armáda. Ani zákaz Junáka v roce 1940 nedokázal zastavit skautskou činnost.

Český skauting v době 2. světové války

Chceme-li hovořit o našem skautingu v letech 1939-1945, pak je třeba nejprve uvést, že u nás byl Junák zakázán dekretem, podepsaným K. H. Frankem 28. října 1940. Pro úplnost dodávám, že K. H. Frank byl jako válečný zločinec po válce odsouzen k trestu smrti a popraven. Z amerického zajetí ho do Prahy dopravil generál JUDr. Bohuslav Ečer spolu se svým spolupracovníkem a skautem JUDr. Velenem Fanderlikem. Skautské hnutí u nás nepřestalo existovat, v řadě míst působil oddíly dál, skryty pod hlavičkou různých organizací, např. Klubu českých turistů. Skautské družiny a oddíly působil na Západě v našich vojenských jednotkách, které byly součástí spojeneckých armád bojujících proti nacistickému Německu. 23. 5. 1941 vzalo ministerstvo vnitra londýnské vlády ČSR na vědomí utvoření Čs. ústředí skautské výchovy Junák v Anglii a 25. 6. téhož roku uznala Mezinárodní skautská kancelář utvořené Čs. ústředí skautské výchovy Junák v Anglii za pokračovatele Čs. Junáka.

Významnou protinacistickou ilegální činnost vyvíjely spojené skupiny vedené skauty Vítězslavem Wahlem (*Zpravodajská brigáda*) a Adolfem Karlovským a Jaromírem Klikou – Bobem (*Zbojník*), které měly vojenský výcvik. V době pražského povstání měla tato spojená *Zpravodajská brigáda* přes osm set členů a více

jak sto jich padlo. Wahl byl popraven komunisty, Karlovský byl jimi odsouzen k vysokému trestu vězení. Informace o nich mimo jiných uvádí ve své publikaci „Kronika čs. skautského hnutí“ Bruno Břečka (1999). Ten také píše „*Další ilegální činnost junáků v Protektorátě spočívala hlavně v převádění pronásledovaných osob za hranice, přechovávání uprchlých vězňů a agentů, obstarávání falešných dokladů, spolupráci s partyzány, dodávání léků, obvažového materiálu, map a zpráv pro ně, zjišťování důležitých údajů atp.*“. Je třeba připomenout a uvést významný podíl dalších skautů a skautek a oldskautů a oldskautek v odboji proti nacistickým okupantům a v květnovém povstání. Mezi oběti nacistické zvěle byl i značný počet skautů a skautek. Uvádí se, že jich více jak šest set položilo své životy v boji za svobodu své vlasti, nebo bylo popraveno či zemřelo v koncentračních táborech. Skauti a skautky byli opět připraveni a osvědčili se ve své službě republice. Mnozí z nich byli vyznamenáni státními i skautskými vyznamenáními, někteří in memoriam. Břečka uvádí, že v době, kdy maďarské vojsko zahájilo obsazování Podkarpatské Rusi, která tehdy byla součástí Československé republiky, podkarpatoruští skauti organizovaní v PLASTU byli prvními, kteří se postavili na obranu země. Břečka ve své proslulé knize popisuje i síť skautských činovníků zapojených v odbojové organizaci. Stručně rovněž informuje o činnosti Junáka až do jeho likvidace a v přehledu činnosti našich roverů v zahraničních spojeneckých armádách. Z toho je patrný značný význam skautské činnosti včetně té ilegální i na území republiky. O aktivní účasti mnohých skautů a skautek se dodnes neví a jejich jména jsou zapomenuta. Nepochybně k tomu přispěly i zákazy našeho skautského hnutí po únoru 1948 a po krátkém působení v letech 1968-1970. V roce 2016 byl vyhlášen projekt „*Hrdinové války*“, jehož cílem je zapojit jednotlivé skauty a skautky, oddíly a střediska do pátrání po osudu skautů a skautek – obětí druhé světové války. Snad se podaří objevit další dávno zapomenuté skautské oběti nacistické totality. Tento projekt je velmi dobrým počínkem Junáka, který působí současně svým způsobem i výchovně nejen na přímé účastníky, ale ve své podstatě na veškerou mladou skautskou generaci a má svůj význam nejen pro současnost, ale i do budoucna. Skautských obětí druhé světové války bylo údajně více jak šest set, jak jsem výše zmínil. Lze očekávat, že uvedený projekt jejich počet upřesní.

Působení skautů a skautek v době nástupu a během komunistické totality 1945 - 1989

Po skončení druhé světové války prožíval český a československý skauting velmi složité období. Jeho činnost znesnadňovalo trvalé úsilí komunistické strany o vytvoření jednotné organizace mládeže a o likvidaci skautingu, na kterém se, bohužel, podílela i řada skautů-komunistů a jejich případných příznivců. Spontánní poválečná obnova Junáka byla mohutná. Byla však v podstatě časově omezená a komunistický puč v únoru 1948 podmínil nejen oficiální likvidaci Junáka, ale vedl celou republiku k totalitnímu režimu, který způsobil občanům naší republiky destrukci ekonomickou, především však duchovní a duševní, která hluboce zasáhla celou naši společnost. V té době ovšem měli komunisté poměrně silnou členskou základnu, k tomu lidové milice a na své straně StB a celou policii, a četné řady

poválečných příznivců. Politický posun doleva a socializace společnosti byl zcela evidentní. Československá republika se v područí stalinismu stala jedním z vazalů a satelitů Sovětského Svazu. Následky dvakrát dvaceti let trvalícího období totality a normalizace provázené po prvních dvaceti letech neúspěšným pokusem o „*socialismus s lidskou tvář*“, obsazením republiky vojsky Varšavské smlouvy a okupací Československa vojsky Sovětského Svazu, se nepodařilo odstranit ani po dvaceti sedmi letech od tzv. sametové revoluce, k níž došlo v listopadu 1989 a kdy mimo jiné bylo také potřetí a snad již definitivní obnovení oficiální činnosti našeho skautského hnutí.

Zesnulý děčínský bratr Karel Lešanovský – Kay se pokusil ve své publikaci „*Se štítem a na štítě, Nezradili skautský slib*“ (ÚDV 2000 a Soubor doplňků a oprav knihy Karla Lešanovského „*Se štítem a na štítě*“ shromážděných od 31. 3. 1999 do 31. 3. 2004) „*podat zprávu o tom, jak českoslovenští skauti a skautky čelili komunistické zvlí a jak za to byli odměňováni.*“ Koncem čtyřicátých a v padesátých letech 20. století, to znamená po komunistickém uchvácení moci v únoru 1948 a postupnému nastolování totalitního režimu v Československu, se snad spíše dá mluvit o odboji a odporu, kterých se ve značném počtu zúčastnili právě také skauti a skautky, o čemž svědčí řada soudních procesů té doby a dokladů, zveřejněných ve sdělovacích prostředcích po listopadu 1989, zatím co v pozdějších letech šlo zejména o skautskou ilegální výchovu, skrytou pod řadou dalších, např. turistických a ochránářských organizací. Opomenout ovšem nelze, že někteří skauti působili i v disentu. Důležitým činitelem je také skutečnost, že mezi politickými vězni komunistické totality se tak ocitl značný počet skautů a skautek. A je doloženo, že skautské družiny a skautské oddíly vznikaly a působiley v komunistických vězeních a táborech, např. v Jáchymově nebo Leopoldově. Pozoruhodnou roli sehrála činnost skautského hnutí v letech 1968-1970, kdy, u vědomí toho, že skauting bude opět zakázán, probíhaly svým způsobem přípravy na přežití dalšího období „*hrdého mlčení*“, včetně vůdcovských zkoušek, aby tak byli skauti a skautky opět připraveni, jakmile nazraje čas, na oficiální obnovu hnutí. O této činnosti se v té době mezi skauty a skautkami hovořilo zcela otevřeně. A k té obnově našeho skautského hnutí došlo v listopadu 1989 v průběhu definitivně se hroučícího totalitního státu vedeného KSČ. Možná to zazní trochu nadneseně, ale skauti a skautky byli znovu připraveni a již v prvních dnech pádu komunistického režimu se mimo jiného působení soustředili na obnovu skautského hnutí. Nebylo to snadné a jednoduché, neprošlo to bez komplikací, názorových rozdílů a osobních střetů. Jistá vnitřní pnutí se proto projevují mezi našimi skauty a jejich skautskými organizacemi dodnes.

Moje skautská generace se nápravy v tomto směru nedožije. Snad až původci toho všeho trapného a neradostného dění odejdou na věčnost a najde se skautský historik, který shromáždí a objektivně zhodnotí příslušná data a informace. Základní problém totiž spočívá v tom, že do polistopadové obnovy našeho skautského hnutí se podobně jako v roce 1968 v první fázi paradoxně téměř „*ruku v ruce*“ zapojili skauti a skautky, muklové, komunisté, spolupracovníci StB, věřící i nevěřící. Není proto žádným překvapením, že docházelo k četným střetům a sporům, a nakonec to vedlo

k odchodu řady kvalitních skautů a skauetek z Junáka, kteří založili u nás nové skautské organizace.

Československý exilový skauting

Zesnulý bratr Josef Cihlář – Pep zpracoval ve svém díle „*Dějiny čs. exilového skautingu léta 1939-1992*“ podle archivních materiálů a informací pamětníků historii československého exilového skautingu v letech 1939-1992. Dílo, které vyšlo také na CD-ROM vydal Spolek Čeští a slovenští oldskauti v exilu v roce 2004. Na úvodní stránce je uvedeno motto „*Skauting, který si s sebou přinesli z domova, byl zasazen do jiných podmínek a jiné doby ...*“ a na čtvrté stránce přebalu čteme „*Odcházeli do exilu se skautským slibem: Milovati vlast svou, republiku Československou, a sloužiti jí věrně v každé době!*“

S Pepem jsem se nikdy osobně nesetkal. Seznámil nás prostřednictvím e-mailové korespondence děčínský Kay. Z korespondence s Pepem vyplynulo, že měl bohatý skautský pro historii našeho skautingu nepostradatelný archiv. Díky tomu mohl podat svědectví jak o činnosti, působení i skutečné podstatě a zároveň i problémech a potížích, s nimiž se setkávali naši skauti a skautky za svého exilového působení, tak i o řadě významných skautů, skauetek a skautských činovníků, působících v exilu, mezi nimi také o bratru Velenu Fanderlikovi. Pep mi poskytl některé materiály, které považoval v danou chvíli pro mou činnost za potřebné a zároveň mi nabízel celou řadu dalších. Nespěchal jsem na to, což byla moje velká chyba. Pep nebyl zdrav, měl, pokud se nemýlím, problémy se srdcem, jak mi naznačil Kay. Odešel na věčnost v noci z 19. na 20. května 2010 ve věku 83 let. Chci věřit tomu, že se bohatý archiv Josefa Cihláře-Pepa dostal do Skautského institutu ABS, zůstane tak zachován a stane se trvalým zdrojem nepostradatelných informací pro skautské badatele a nejen pro ně, stejně jako archiv a další dokladový studijně-badatelský materiál zesnulého Karla Lešanovského-Kaye. I když se zásahy obou totalitních režimů negativně projevíly a mnoho archiválií všeho druhu bylo zničeno, je povinností skautů a skauetek zabránit další zkáze ve spolupráci se Skautským institutem ABS a dalšími orgány zajistit zachování všech historicky i jinak pro skautské hnutí významných materiálů do budoucna.

Na závěr

Zmínil jsem se o tom, že skauti a skautky vyhlásili skautský projekt „*Hrdinové války*“, jehož účastníci se mají soustředit na životní osudy z řad skautů a skauetek, obětí druhé světové války. Není to nijak snadný úkol. Pamětníků ubývá, dokladové materiály často byly zlikvidovány, jména obětí nacismu jsou dnes většinou zapomenuta.

Děčínský Kay se pokusil zpracovat seznam a základní informace o skauetek a skautkách, kteří se postavili proti komunistické totalitě, byli odhaleni, odsouzeni a strávili nějaký čas v komunistickém vězení, někteří padli na popravišti. Jeho dílo bylo

publikováno a poskytují solidní podklad pro další pátrání po osudech skautských obětí komunismu. I Kay stále připomínal, že zdaleka se mu nepodařilo zahrnout do svého seznamu všechny, kterých se to týká. Dokázal ještě vydat doplňky ke svému původnímu dílu. Ale také v ten okamžik si byl velmi dobře vědom toho, že ten seznam je stále otevřený a měl by být Kayovými následovníky doplňován.

Skautský projekt „*Hrdinové války*“ se soustřeďuje na období 2. světové války, tedy přibližně na léta 1939-1945. Zatímco Kay ve snaze kriticky zhodnotit poválečný vývoj našeho skautského hnutí (Junáka) a jeho osud v době komunistické totality nenašel pochopení a podporu ani v tehdy působící „*Historické komisi Junáka*“, snad právě proto, že v ní působila řada členů KSČ, dnes se SI ABS obrací na skautská střediska, oddíly i jednotlivé skauty a skautky, aby především zapátrali ve svém okolí a v historii svého střediska a pokusili se získat podrobnosti o životě skautů a skautek – členů střediska, kteří a které v něm působili již před 2. světovou válkou a během nacistické okupace obětovali svůj život jako účastníci protinacistického odboje a byli popraveni či zemřeli v nacistických koncentračních táborech, ale také ztratili svůj život v nacistických koncentračních táborech jako oběti holocaustu nebo jako členové nacisty persekovaných českých rodin.

Účast na tomto projektu bude náročná, velmi pracná, ale současně velmi užitečná a prospěšná nejen našemu skautskému hnutí, ale celé naší společnosti. Navíc současně se mladí účastníci naučí pátrat po historických pramenech, studovat příslušnou literaturu a zpracovat nalezené dokumenty. Výstupy pomohou obohatit nejen historii skautských středisek, ale současně i města či okresu, ve kterém žijí a působí. Bude třeba pokusit se vyhledat potřebné doklady v různých archivech, místních kronikách, knihovnách a jiných dostupných informačních zdrojích. Nepochybně pomohou i pracovníci Skautského institutu A. B. Svojsíka. A ještě něco podstatného a zásadního – celá tato akce velmi spěchá, protože pamětníků ubývá a možnost pátrání v minulosti formou orální historie se neustále zhoršuje.

Naše skautské hnutí bylo již několikrát tvrdě zasaženo totalitními režimy, což provázela mimo jiné také likvidace majetku včetně písemné dokumentace. Snad se v rámci tohoto projektu podaří alespoň částečně některá bílá místa zacelit. Snad účastníci projektu najdou pochopení u skautských sběratelů, u kterých je soustředěno mimořádně kvalitní dokladové bohatství. Jsem přesvědčen, že my, skautští kmeti-pamětníci, nabídneme svou pomoc, kdekoliv toho bude zapotřebí a budeme-li toho ve svém věku ještě schopni. Naše skautské hnutí i touto formou potvrdí oprávněnost své existence a uctí tak i památku sester a bratří, které a kteří, vědomi si svého skautského slibu, v době, kdy to vlast nejvíce potřebovala, za ni obětovali svůj vlastní život. Ano, čeští skauti a skautky v minulosti slíbili Československé republice ve svém slibu věrnost a službu v každé době. Skautské hnutí bylo u nás zakázáno (1940, 1948, 1970), aby bylo spontánně obnoveno, kdykoliv pro to nastaly relativně příhodné podmínky (1945, 1968, 1989). Někteří z českých skautů a skautek v různé době a za různých okolností selhali. Ale tak už to v životě chodí, bohužel. Toto moje konstatování nevyjadřuje žádnou jejich omluvu, tu od nich lze jen velmi těžko

očekávat, ale pouze smutné konstatování skutečnosti. Kay svého času ve svých publikacích připomněl, že skauti-komunisté v sobě nenašli a zřejmě nikdy nenajdou sílu a odvahu k omluvě za své selhání, bohužel.

Skauti a skautky, věrni idejím svého hnutí, ve své většině svůj skautský slib splnili. Jejich oběti v obou totalitních režimech byly nemalé. Jejich věrnost ideálům světového a našeho skautingu je trvalým závazkem pro současnou naši mladou skautskou generaci a z toho pro ni plynoucí povinnosti k naší vlasti, jak je formuluje v současné době platný skautský slib, který navazuje na skautský slib Svojsíkův. Jsou zároveň příslibem pro smysluplnou a tolik potřebnou činnost kvalifikovaných mladých skautských vůdců v tak potřebné výchově naší mládeže a našeho národa. Služba vlasti je základní povinností skautů a skauetek všech generací. A ke službě vlasti je třeba naši nejen skautskou mládež stále vychovávat a, dříve než bude skládat skautský slib „*Pravdě a Lásce*“, připomínat jí historická slova Svojsíkova slibu, aby „*milovala vlast svou a sloužila je věrně v každé době, plnila povinnosti vlastní a zachovávala skautské zákony, a duší i tělem byla hotova pomáhati bližnímu. A k tomu jí pomáhal Bůh*“, tedy slibu, který sehrál významnou a nezastupitelnou roli v našem skautském hnutí. Předložený text budiž proto chápán jako krátké a stručné svědectví o tom, jak předchozí skautské generace vnímaly svůj skautský slib, jak byly připraveny tento slib plnit, a jak jej skutečně ve složité době nejen pro naše skautské hnutí, ale pro celou naši vlast a pro náš národ plnily a splnily.

Bratru Zdeňkovi Navrátilovi – Fetiškovi, ŘSV, děkuji za připomínky, které přispěly ke zkvalitnění mého textu.

Roudnice nad Labem, březen 2017

Jiří Čejka – Péguy, ŘSV